

Replik om bombkontrollen

På grund av en resa har jag först nu läst dr Ivar Harries kritik i Expressen (1 juni) av min ledare söndagen den 30 maj (Bombkontroll och världsstyrelse). Den kräver ett svar:

Enligt dr Harrie har jag uttalat en truism då jag förklarat det omöjligt att tänka sig ett förbud mot användning av atom- eller vätebomber i förening med effektiv kontroll. Jag vill först ta fasta på detta erkännande. Ett dylikt förbud har under årtal diskuterats inom FN; inom Sverige har representanter för alla partier uttalat sina förhoppningar om ett förbud; folkpartiet och socialdemokraterna har antagit särskilda resolutioner i frågan. Nu förklarar dr Harrie att mitt betonande av en sådan överenskommelses orimlighet är en självklarhet. Jag tycker precis som han, men jag har svårt att se att truismen i detta fall varit malplacerad.

Sedan börjar förvanskningarna. Enligt dr Harrie skulle den världsstyrelse som jag angivit som ett avlägset men icke otänkbara mål förutsätta att östmakterna inte längre fanns. Följaktligen, fortsätter dr Harrie sin fantasi, önskar jag ett världskrig som skulle slå ned östblocket. Efter ett sådant världskrig vore emellertid, slutar han del av sin tankegång, ett hyggligt samarbete mellan staterna uteslutet. Vi skall i stället, heter det i ett annat avsnitt av artikeln, hoppas på en lång tid av fred — delvis på grund

av fruktan för de nya vapnens styrka — och sedan kan vi börja tänka på avspänning och världsregering.

Ja, självfallet. I min artikel finns inte ett ord om att ett krig skulle vara oundvikligt, än mindre om att det skulle vara önskvärt. Tvärtom skriver jag att "om en avspänning i stor stil skulle inträda" det gäller att ta upp tanken på en världsstyrelse. Jag utgår alltså från att en sådan avspänning en gång i framtiden, kanske efter flera årtionden, är en möjlighet. Regimerna i öster kan förändras, eventuellt genom omvälvningar, eventuellt genom en successiv avveckling av tyranniet och dess ideologi. Det finns också en visserligen mycket liten utsikt till en internationell avspänning utan regimförändring. Vad jag i min ledare försökte få fram var att vi måste upprätthålla tanken på någon form av världsstyrelse som ett mål; endast genom en sådan världsstyrelse kan varaktig fred tryggas, och detta måste klargöras inför den allmänna opinionen, hur avlägset förverkligandet än är. Vad dr Harrie gjort är i själva verket att med stor utförlighet återge min alldeles klart utförda tankegång, under ett ackompanjemang av totalt godtyckliga beskyllningar mot mig för att önska krig. Expressen har förut använt samma taktik; den är olustig.

Jag vill emellertid för ordningens skull tillägga att en världsstyrelse även efter ett krig är tänkbar. Dr Harrie saknar varje tacksägenhet för

sitt påstående att ett sådant krig måste leda till permanent militarisering och permanent folkhat; vi ser under dessa år hur snabbt under det andra världskriget besegrade folk kommit att samarbeta med segrare. Då jag nedskriver denna truism är det inte därför att jag tror ett krig vara oundvikligt eller önskvärt, jag hoppas att dr Harrie i en eventuell replik inte försöker den förvanskningen en gång till.

Att västern, som jag inte miss-tänker för några aggressionstendenser, har bättre vapen än östern synes mig uppenbart minska krigsriskerna och i händelse av ett krig vara en garanti för den demokratiska humanismens framtid. Dr Harrie säger detta vara en chimär, därför att förslaget är tillfälligt. Naturligtvis består bara fördelen så länge förslaget finns där; det trodde jag ändå inte behövde markeras. Jag vill också i anslutning till några ord hos dr Harrie — enligt vilka huvudsaken skulle vara att ett eventuellt krig inte avgörs med vätebomber — säga att jag, om ett sådant krig mot våra förhoppningar skulle utbryta, önskar västerns seger med vätebomber hellre än österns seger utan vätebomber. Den satsen tycks mig vara en konsekvens av några meningar i dr Harries artikel som jag helt instämmer i: "Sverige hör till den västliga världen, helt och hållet. Nordens fem folk lever i västerländska mönstersamhällen, endast i dem är livet för oss värt att leva. Västerns sak är vår."

Herbert Tingsten